

Samenvattende notitie
Lokale lasten
gemeente Stein

REKENKAMER
COMMISSIE SITTARD-GELEEN
STEIN

Gemeente Stein

Samenvattende notitie

Lokale lasten gemeente Stein

Op basis van de rapportage
'Vergelijking Lokale Lasten Limburgse Gemeenten 2015-2016'

Juni, 2016

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1 Gemeentelijke belastingen.....	5
1.2 Kostendekking bestemmingsbelasting en retributies	5
1.3 Bevoegdheden en verantwoordelijkheden.....	5
1.4 Ontwikkelingen.....	6
1.5 Vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten	6
2. Lokale Lasten in Stein	7
2.1 Woonlasten	7
2.1.1 Woonlasten totaal	7
2.1.2 Woonlasten OZB.....	7
2.1.3 Woonlasten afvalstoffenheffing.....	8
2.1.4 Woonlasten rioolheffing.....	8
2.2 Hondenbelasting	9
2.3 Leges identiteitsdocumenten.....	10
2.4 Leges omgevingsvergunningen	10
2.5 Toeristenbelasting.....	11
3. Bestuurlijke reactie en nawoord rekenkamer	12
3.1 Bestuurlijke reactie.....	12
3.2 Nawoord rekenkamer	13
Bijlage: Samenvattend overzicht Stein uit de rapportage ‘Vergelijking lokale lasten Limburgse gemeenten’	16

1. Inleiding

1.1 Gemeentelijke belastingen

Lokale belastingen vormen één van de inkomstenbronnen om de uitvoering van gemeentelijke taken¹ te kunnen financieren. Binnen wettelijke kaders hebben gemeenten de autonomie om te bepalen of en welke belastingen worden geheven. Bij gemeentelijke belastingen zijn drie typen te onderscheiden:

1. Algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. De opbrengst van de belastingen kunnen worden ingezet voor alle gemeentelijke taken. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de onroerend zaakbelastingen, de hondenbelasting, de forensenbelasting- en toeristenbelasting.

2. Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor specifieke voorzieningen met een algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende voorziening maakt.

3. Retributies (rechten en leges) worden geheven van personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent. Dus vergoedingen voor bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Ook retributies mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

1.2 Kostendekking bestemmingsbelasting en retributies

In 2007 is een handreiking kostentoe rekening leges en tarieven in opdracht van het VNG² opgesteld. Deze handreiking geeft een kader met betrekking tot het toerekenen van kosten aan voorzieningen, waarvoor belastingen of leges worden geheven. De handreiking bevat richtlijnen over welke kosten en activiteiten mogen worden doorberekend in de tarieven en leges.

Grofweg gesteld, mogen de kosten die rechtstreeks verband houden met de verrichte dienstverlening (loonkosten, afschrijvingskosten) worden doorberekend.

Overheadkosten, in de zin van kosten die verband houden met ondersteuning ten behoeve van de dienstverlening (automatisering, huisvesting, management) mogen naar rato³ in de belasting en leges worden meegenomen. Ook de bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen, compensabele BTW en kosten in verband met kwijtschelding en oninbaarheid behoren tot de kosten die verhaald mogen worden.

Kosten die niet rechtstreeks samenhangen met de voorziening, maar er wel een zeker verband mee kunnen houden, mogen niet worden doorberekend in de tarieven en leges (handhaving, beleidsvoorbereiding, bezwaar- en beroepsprocedures).

1.3 Bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

De Gemeenteraad is volgens de Gemeentewet⁴ bevoegd tot het invoeren en afschaffen van een belasting. Daarnaast is de Raad verantwoordelijk voor het vaststellen van de tarieven, belastingplicht, maatstaven, kwijtscheldingsbeleid etc. Het College is verantwoordelijk voor de uitvoering. Het College kan nadere regels voor de heffing en invordering stellen. Daarbij kan worden gedacht aan regels voor de aangifte maar ook richtlijnen bij de uitleg van bepalingen in de verordening.

¹ Gemiddeld dekken gemeenten ongeveer 16% van hun uitgaven met de lokale belastingen en retributies volgens het rapport 'bepalen betekent betalen', de commissie 'Financiële ruimte voor gemeenten', Juni 2015.

² Handreiking kostentoe rekening leges en tarieven, geactualiseerde versie januari 2010 van Deloitte Belastingadviseurs BV Adviesgroep WOZ en lokale heffingen, Zwolle in opdracht van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

³ Voor zover zij aan de dienst kunnen worden toegerekend.

⁴ Artikel 216 en 217 Gemeentewet.

Voor elke belasting die de gemeente wil heffen moet door de gemeenteraad een verordening worden vastgesteld. In de verordening worden tenminste het belastbare feit, de belastingplichtige, het voorwerp van de belasting, de heffingsmaatstaf, het tarief en de tijdstip van ingang van heffing geregeld. Voor zowel de heffingsmaatstaf en het tarief geldt in beginsel dat gemeenten enige vrijheid hebben om deze zelf te kiezen en vast te stellen⁵.

1.4 Ontwikkelingen

De Algemene Rekenkamer (AR) heeft in een brief aan de Tweede Kamer in 2015⁶ geconcludeerd dat de belastingheffing steeds meer is gecentraliseerd, terwijl de overheidsuitgaven steeds meer gedecentraliseerd zijn. Volgens de AR is daarmee een onevenwichtigheid ontstaan tussen de verantwoordelijkheid voor de inkomsten en voor de uitgaven in gemeenten. Zeker nu vanaf 2015 grote bedragen zijn overgeheveld naar de gemeenten door de drie grote decentralisaties.

In dat verband pleit de commissie 'Financiële ruimte voor gemeenten' onder leiding van Alexander Rinnooy Kan in haar rapport 'bepalen betekent betalen' voor een substantiële verruiming van het gemeentelijk belastinggebied.

De hoofdconclusie van het adviesrapport is dat gemeenten het moeten doen met het budget dat ze van de regering ontvangen en daarbinnen slechts marginale keuzes kunnen voorleggen aan inwoners. Daardoor ontstaat democratische verarming. Het gaat bij uitstek om een lokaal politiek democratisch vraagstuk, namelijk de balans tussen het voorzieningenniveau dat inwoners wensen en de kosten die zij bereid zijn daarvoor te dragen.

Het is vanuit het wettelijk kader voor lokale belastingen, de landelijke discussie over verruiming van het lokale belastinggebied en de rol van de Raad in afwegingen omtrent voorzieningenniveau en lokale lastendruk, dat de Rekenkamercommissie Sittard-Geleen en Stein (de RKC) de positionering van Stein in vergelijking met de lokale lasten van Limburgse gemeenten⁷ in haar onderzoeksprogramma heeft opgenomen.

1.5 Vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten

De RKC heeft bij het opmaken van bijgaande rapportage gebruik gemaakt van zowel het belastingoverzicht 2016 van de provincie als van de gegevens van de Atlas Lokale lasten van COELO 2015 en 2016.

In paragraaf 1 van de rapportage kunt u terugvinden hoe de vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten 2015-2016 is opgebouwd en uit welke gegevensverzameling deze afkomstig zijn tezamen met de overweging van de keuze daarvoor. In genoemde paragraaf treft u ook een verantwoording van de Limburgse gemiddelden en mutaties in de heffingen en belastingen, de rekenbenadering en toelichting op gehanteerde begrippen, aan.

De RKC merkt op dat zij zich, bij de samenstelling van de rapportage 'Vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten 2015-2016', zuiver heeft beperkt tot het overnemen van de gegevens uit bovengenoemde bronnen.

De gegevens zijn verrijkt door ze te plaatsen in tabellen en grafieken, waardoor er vergelijkende informatie tussen de Limburgse gemeenten onderling ontstaat.

⁵ Daarbij gelden grenzen als het verbod om de gemeentelijke belastingen afhankelijk te stellen van inkomen, winst of vermogen en het gelijkheids- en evenredigheidsbeginsel.

⁶ Brief Algemene Rekenkamer aan 2^e kamer, herziening belastingstelsel, 19 maart 2015, p. 8-10

⁷ De keuze voor vergelijking met Limburgse gemeente is gelegen in de geografische ligging. De keuze voor alle Limburgse gemeenten is gelegen in de hoeveelheid vergelijkingsmateriaal. Het is niet aantoonbaar zo, dat kostenstructuur, tariefbepaling en dus lokale lasten voor inwoners en bedrijven uitsluitend afhankelijk is van de grootte van gemeenten.

2. Lokale Lasten in Stein

Deze paragraaf betreft een samenvatting van de lokale lastendruk, specifiek voor Stein. De samenvatting is gebaseerd op de rapportage 'Vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten 2015-2016'⁸ en is bedoeld om de uitkomsten uit de vergelijking voor Stein naar voren te halen als informatievoorziening aan de Raad.

Markant voor Stein uit de vergelijking:

- Met een daling van -0,19%, behoort Stein tot één van de vier Limburgse gemeenten waar de totale woonlasten in 2016 zijn afgenomen.
- De gemiddelde OZB-aanslag stijgt in 2016 met 6,93%. Dit is 2,60% meer dan de stijging van de gemiddelde Limburgse OZB-aanslag.
- In 2016 is de rioolheffing in Stein met -10,13%, als sterkste gedaald van alle gemeenten in Limburg.
- De hondenbelasting is met € 85,- de op één na hoogste van Limburg in 2016.
- De leges voor GBA uitrekstel behoren met € 14,60 tot de top 3 hoogste tarieven van Limburg in 2016.
- De stijging van de leges voor omgevingsvergunningen ligt ruim boven de stijging van het Limburgs gemiddelde in 2016.
- Met een toeristenbelasting van € 1,84 bevindt Stein zich in de top 5 van gemeenten met de hoogste toeristenbelasting in 2016. Dit was met € 1,80 ook het geval in 2015.

2.1 Woonlasten

2.1.1 Woonlasten | totaal

Algemeen

De totale woonlasten worden gevormd door de optelsom van de gemiddeld betaalde OZB-aanslag, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De gemiddelde Limburgse woonlastendruk voor de eigenaar/gebruiker stijgt, volgens de gegevens van de Provincie, in 2016 met 1,98% tot € 708,00. In 2015 was de lastendruk € 694,22.

Stein

In 2016 zijn de totale woonlasten in Stein met € 732, 3% hoger dan het Limburgs gemiddelde. In 2015 lagen de woonlasten met € 734, nog 6% hoger dan het Limburgse gemiddelde.

Stein verlaagt de totale woonlasten in 2016 met -0,19%. Daarmee is Stein, samen met de gemeenten Venlo (-1,96%), Beesel (-0,76%) en Mook en Middelaar (-0,98%), de enige gemeente in Limburg, waar de totale woonlasten in 2016 ten opzichte van 2015 zijn afgenomen.

2.1.2 Woonlasten|OZB

Algemeen

De gemiddelde Limburgse OZB-aanslag gaat volgens de gegevens van de Provincie in 2016 omhoog van € 261,33 naar € 272,65. Een stijging van 4,33%. Deze stijging ligt boven het verwachte inflatiepercentage voor 2016. Tussen de Limburgse gemeenten zitten grote verschillen. De gemiddeld laagste aanslag in 2016 is te vinden in Beesel en bedraagt € 195,48 gevolgd door Vaals met € 202,75. De gemiddeld hoogste aanslag heeft de gemeente Meerssen met € 410,55.

⁸ In de bijlage vindt u hiervan een samenvattend overzicht voor Stein.

De stijging in Limburg ligt boven de voor 2016 landelijk geldende macronorm van 1,57%⁹. Op dit moment is nog niet bekend of op landelijk niveau de macronorm overschreden gaat worden. Welke gevolgen dit mogelijk zal hebben is nu nog onbekend.

Stein

In 2016 ligt de gemiddelde OZB-aanslag in Stein met € 297, 9% hoger dan het gemiddelde van Limburg. In 2015 was dit met € 278, 6% hoger. Zowel in 2015 als in 2016 neemt Stein plaats 19 in op de rangschikking van de Limburgse gemeenten, voor wat betreft de hoogte van de OZB-aanslag. De gemiddelde OZB-aanslag stijgt in 2016 met 6,93%. Dit is 2,60% meer dan de stijging van de gemiddelde Limburgse OZB-aanslag. Het OZB-tarief voor eigenaren stijgt, volgens het belastingoverzicht 2016 van de Provincie¹⁰, met 3,83% (gemiddeld Limburg: 1,62%).

2.1.3 Woonlasten|afvalstoffenheffing

Algemeen

De gemiddelde afvalstoffenheffing in Limburg komt volgens de gegevens van de provincie in 2016 uit op € 222,69 per meerpersoonshuishouden. Daarmee is dit jaar sprake van een lichte daling (-0,82%).

In negen gemeenten daalt de heffing. Bij achttien gemeenten stijgt de heffing. De stijging varieert van 0,03% in Brunssum tot 21,55% in Vaals. In zes gemeenten blijft de afvalstoffenheffing gelijk aan 2015. Het tarief is het hoogste in Heerlen met € 306,30 en het laagst in Nederweert met € 130,25.

In meerdere gemeenten betalen huishoudens zowel een bedrag per kilo gft en restafval als ook voor iedere lediging van een container met restafval. De mogelijke stijging van de afvalstoffenheffing kan voortvloeien uit het feit dat huishoudens meer gaan betalen voor iedere kilo restafval die zij aanbieden. Het tarief voor een kilo gft-afval daalt, als gevolg van het stimuleren van afvalscheiding in het afvalbeleid. Dit is echter een lange termijn effect. Bij het gemiddelde afvalaanbod van huishoudens op de kortere termijn betekent het afvalbeleid mogelijk dat meerpersoonshuishoudens gemiddeld meer kunnen gaan betalen.

Stein

In 2016 ligt de afvalstoffenheffing van Stein met € 231, 4% boven het Limburgse gemiddelde. In 2015 was dit met € 229 nog 2% erboven. Daarmee zakt Stein van de 26ste plaats in 2015 naar de 27ste plaats in 2016 op de rangschikking van Limburgse gemeenten. Stein behoort tot de achttien gemeenten die de afvalstoffenheffing laat stijgen in 2016. Het betreft een stijging van 1,03%.

2.1.4 Woonlasten|rioolheffing

Algemeen

Volgens de gegevens van de provincie heffen van de 33 Limburgse gemeenten, veertien gemeenten de rioolheffing bij de eigenaar van een woning en tien gemeenten bij de gebruiker van een woning. Negen Limburgse gemeenten heffen zowel de eigenaar als de gebruiker¹¹.

⁹ In 2008 is de maximering van de ozb-tarieven afgeschaft. Gemeenten mogen zelf hun tarieven bepalen. Afsproken is echter dat de macro-opbrengst van de ozb (dus de opbrengst in alle gemeenten samen) niet meer mag stijgen dan de som van de reële trendmatige groei van het bbp en de prijsontwikkeling van de nationale bestedingen. Voor 2016 levert dit een maximaal stijgingspercentage op van 2,7. De macronorm is niet in wetgeving vastgelegd. In een bestuursakkoord met de VNG is afgesproken dat bij overschrijding van de macronorm het volume van het gemeentefonds kan worden verlaagd. Dat is nog nooit gebeurd. In 2015 is een overschrijding van de macronorm geconstateerd van totaal 43,5 miljoen euro. Ook in 2012, 2013 en 2014 werd de macronorm overschreden. De overschrijding werd telkens in mindering gebracht op de nieuwe macronorm. De overschrijding uit 2015 wordt opnieuw in mindering gebracht op de ruimte voor 2016 waardoor de macronorm dit jaar 1,57 procent bedraagt.

¹⁰ Zie bijlage 1 vergelijkende rapportage.

¹¹ Zie daarvoor bijlage 3 van de rapportage 'Vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten'.

In 2016 stijgt de gemiddelde rioolheffing in Limburg met 2,07% en bedraagt € 212,66 per meerpersoonshuishouden (2015: € 208,35). In twee gemeenten daalt de rioolheffing in 2016. Bij zeven gemeenten blijft de rioolheffing op het niveau van 2015. Bij de overige 24 gemeenten is sprake van een stijging.

De Wet gemeentelijke watertaken¹² brengt een verbreding van de gemeentelijke taken ten aanzien van het waterbeheer met zich mee. Gemeenten krijgen een sterkere regierol en zorgplicht in het omgaan met regenwater in bebouwd gebied en het aanpakken van stedelijke grondwaterproblemen¹³.

Naar de toekomst toe, geven Nederlandse gemeenten in de Barometer 2015¹⁴ aan, hemelwateroverlast te zien als hét waterprobleem van de toekomst. Veel gemeenten ondernemen dan ook actie op het gebied van maatregelen voor klimaatadaptatie in de rioleringsplannen. Voor de financiering van deze maatregelen, geeft 84% van de gemeenten aan dat de rioolheffing hiervoor mag stijgen.

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)¹⁵ benoemt de gemeente welke rioolvoorzieningen zij bezit, hoe deze voorzieningen functioneren, hoe het rioolstelsel wordt beheerd en hoe de (meerjarige) financiering eruit ziet.

Stein

In 2016 bedraagt de rioolheffing van Stein € 204. Ten opzichte van 2015 is de heffing met -10,13%, als sterkste gedaald van alle Limburgse gemeenten. De heffing ligt in 2016, 4% onder het Limburgs gemiddelde. In 2015 lag deze met € 227 nog 9% boven het Limburgs gemiddelde.

2.2 Hondenbelasting

Algemeen

De opbrengst van de hondenbelasting is bestemd voor de algemene middelen. De gemeente is vrij in de besteding van de inkomsten uit de hondenbelasting. In de praktijk worden deze vaak gebruikt ter bestrijding van hondenuverlast, namelijk de bestrijding of opruiming van hondenuwerp.

Volgens de COELO gegevens, hanteren vijf gemeenten in Limburg geen hondenbelasting. Dit betreft de gemeenten Bergen, Horst aan de Maas, Onderbanken¹⁶, Peel en Maas en Venray. De gemiddelde Limburgse hondenbelasting bedraagt € 50,92 in 2015 en € 52,09 in 2016. De stijging van het Limburgs gemiddelde bedraagt daarmee € 1,17 in 2016.

Stein

De hondenbelasting in Stein bedraagt in 2014, 2015 en 2016 steevast € 85,00. In 2016 ligt dit bedrag 63% boven het Limburgs gemiddelde. Stein heeft daarmee de op één na hoogste hondenbelasting van Limburg. In Venlo betaalt de hondeneigenaar een nog hogere belasting van € 105,15.

¹² Vastgelegd in de Wet op de waterhuishouding.

¹³ In dat verband bevat de Gemeentewet vanaf 2008 in artikel 228a een verbrede rioolheffing.

¹⁴ De barometer 2015 betreft de derde editie van de 'Gemeentelijke Barometer Fysieke Leefomgeving'. Een grootschalige peiling naar de trends, ontwikkelingen, knelpunten en oplossingsrichtingen binnen de fysieke leefomgeving. Het onderzoek is een initiatief van Royal Haskoning DHV en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

¹⁵ Artikel 4.22 van de wet milieubeheer stelt het hebben van een actueel GRP verplicht. Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken moet het GRP ook ingaan op het beheer van grondwater en hemelwater. Dit wordt ook wel het verbrede GRP genoemd.

¹⁶ Sinds 2015.

2.3 Leges identiteitsdocumenten

Algemeen

Als het gaat om de leges voor reisdocumenten laten de Limburgse gemeenten in 2016 onderling weinig en slechts minimale verschillen zien. Dit heeft te maken met de wettelijk vastgestelde maximumtarieven voor reisdocumenten¹⁷ voor 2016 (paspoort: € 64,44, identiteitskaart: € 50,40). Als gevolg van de invoering van maximumtarieven, laten de gemiddelde leges voor reisdocumenten in Limburg een daling zien in 2016 (paspoort: -€ 2,65 en identiteitskaart: -€ 2,57).

In 2016 wordt voor een paspoort in Limburg tussen de € 64,00 en € 64,44 betaald. Vijf Limburgse gemeenten hanteren het maximumtarief van € 64,44. Peel en Maas hanteert als enige gemeente in Limburg een tarief van € 64,00. De overige gemeenten hanteren € 64,40.

Voor een identiteitskaart betaalt men in Peel en Maas € 50,00. Alle overige Limburgse gemeenten hanteren het maximumtarief van € 50,40.

Voor de hoogte van de leges van een rijbewijs vormen Bergen (€ 32,00), Meerssen en Peel en Maas (ieder € 36,50) een uitzondering in 2016. In de overige Limburgse gemeenten variëren de tarieven voor een rijbewijs tussen de € 38,45 en € 38,99. De gemiddelde Limburgse leges voor een rijbewijs nemen in 2016 licht toe met € 0,36 (van € 38,17 naar € 38,53).

De leges voor een uittreksel GBA/BRP variëren significanter tussen de Limburgse gemeenten. De inwoner van Gulpen-Witterm betaalt het laagste tarief (€ 6,00). In Heerlen wordt het hoogste tarief betaald (€ 16,20). Volgens de COELO gegevens, betaalt men in 2016 voor een uittreksel GBA/BRP gemiddeld € 9,64 aan leges in Limburg. In 2015 was dit € 9,01.

Stein

In 2016 betaalt een inwoner van Stein voor een paspoort en identiteitskaart het maximumtarief van respectievelijk € 64,44 en € 50,40. Met de leges voor een rijbewijs (€ 38,99) voert Stein tezamen met Beesel, Schinnen, Echt-Susteren en Kerkrade het hoogste tarief van Limburg. Het verschil met de 12 Limburgse gemeenten, die het op één na hoogste tarief (€ 38,95) hanteren, is weliswaar minimaal te noemen.

De leges voor een uittreksel GBA/BRP bedragen € 14,60 in 2016. Evenals in 2015. Dit ligt € 4,96 (51%) boven het Limburgs gemiddelde van 2016 van € 9,64. Na Heerlen met € 16,20 en Sittard-Geleen met € 15,00, heeft Stein daarmee het hoogste tarief van Limburg in 2016.

2.4 Leges omgevingsvergunningen

Algemeen

Gemeenten hanteren bij omgevingsvergunningen in het algemeen een tariefssysteem, waarbij de leges zijn gerelateerd aan de hoogte van de bouwsom.

COELO inventariseert de leges voor de omgevingsvergunning daarom aan de hand van drie verschillende bouwsommen: € 10.000 (bijvoorbeeld: bouw dakkapel), € 45.000 (bijvoorbeeld: uitbouw aan een woning) en € 140.000 (bijvoorbeeld: nieuwbouw van of aan een woning).

In 2016 hanteren 29 van de 33 Limburgse gemeenten een tariefssysteem op basis van bouwsommen. In 2015 waren dat nog 30 gemeenten. De gemeente Beesel laat het tariefssysteem vanaf 2016 los. Venlo al vanaf 2015. Volgens de gegevens van COELO, passen de gemeenten Peel en Maas en Weert zeker vanaf 2014 een ander tariefssysteem toe. De gemeente Stein introduceert het systeem in 2015.

¹⁷ Bron: staatsblad, jaargang 2015, nr.449, Besluit van 17 november 2015, houdende wijziging van het Besluit paspoortgelden.

De leges voor de omgevingsvergunning kennen grote verschillen tussen de Limburgse gemeenten. In 2016 wordt gemiddeld € 382 betaald voor een vergunning met een bouwsom van € 10.000 euro. In Roermond wordt het laagste tarief betaald (€ 185; 52% lager dan het gemiddelde) en in Heerlen het hoogste (€ 560; 47% hoger dan het gemiddelde). Ten opzichte van 2015 stijgen de gemiddelde Limburgse leges voor een vergunning voor deze bouwsom met € 19 (5,23%).

In 2016 bedraagt het gemiddelde Limburgse tarief € 1.283 voor een omgevingsvergunning met een bouwsom van € 45.000. In Roermond betaalt men het laagste tarief (€ 780; 39% lager dan het gemiddelde). In Sittard-Geleen het hoogste (€ 2.250; 75% hoger dan het gemiddelde). Ten opzichte van 2015 stijgt het gemiddelde Limburgse tarief voor deze vergunning met € 40 (3,21%).

In 2016 betaalt de Limburger voor een vergunning met een bouwsom van € 140.000 gemiddeld € 3.628 aan leges. Het laagste tarief betaalt men in Nederweert (€ 2.400; 34% lager dan het gemiddelde). Het hoogste tarief wordt in Sittard-Geleen betaald (€ 6.386; 76% hoger dan het gemiddelde). Ten opzichte van 2015 stijgen de gemiddelde Limburgse leges voor deze vergunning van € 3.566 in 2015 met € 62 naar € 3.628 in 2016. Dit betreft een stijging van 1,74%.

Stein

In 2016 betaalt men in Stein aan leges voor een omgevingsvergunning het volgende:

- bouwsom € 10.000: €362; 5% lager dan het Limburgs gemiddelde.
- bouwsom € 45.000: € 1.627; 27% hoger dan het Limburgs gemiddelde.
- bouwsom € 140.000: € 5.061; 40% hoger dan het Limburgs gemiddelde.

De stijging van de tarieven voor een vergunning voor de drie verschillende bouwsommen bedragen in 2016 ten opzichte van 2015 respectievelijk: +€ 78 (27,46%), +€ 351 (27,50%) en +€ 1.092 (27,51%). De stijgingen liggen ruim boven de stijging van de gemiddelde Limburgse tarieven in 2016; respectievelijk: +€ 19 (5,23%), +€ 40 (3,21%), +€ 62 (1,74%).

Daarmee is Stein de op één na hoogste stijger van Limburg voor wat betreft de leges voor een vergunning voor de twee hogere bouwsommen. De hoogste stijging is te vinden in Sittard-Geleen, respectievelijk: +€ 815 (56,79%) en +€ 1.922 (43,05%).

Voor een vergunning met een bouwsom van € 10.000 ligt de tariefstijging in Stein op 3e plek van de Limburgse top. Met +€ 132 (36,57%) neemt Schinnen de 2e plek in. Sittard-Geleen staat bovenaan met +€ 181 (56,73%).

2.5 Toeristenbelasting

Algemeen

De toeristenbelasting is door het COELO in beeld gebracht aan de hand van de lokale belasting van een toerist voor één hotelovernachting.

Gemiddeld bedraagt de toeristenbelasting in Limburg in 2015 € 1,41 en in 2016 € 1,44. Een stijging van 2,13% in 2016. De laagste toeristenbelasting wordt geheven door de gemeente Beek (€ 0,99). De hoogste belasting is te vinden in Maastricht (€ 3,84).

Procentueel bekeken, verschillen de Limburgse gemeenten behoorlijk van elkaar (-31% afwijking van het gemiddelde in Beek tot +167% afwijking van het gemiddelde in Maastricht).

Stein

Stein hanteert in 2016 een toeristenbelasting van € 1,84. In 2015 was dat € 1,80. Met deze belasting bevindt Stein zich samen met Weert (€ 1,85), Venlo (€ 1,91), Schinnen (€ 2,89) en Maastricht (€ 3,84) in de top 5 van gemeenten met de hoogste toeristenbelasting in 2016. Dit was ook het geval in 2015.

3. Bestuurlijke reactie en nawoord rekenkamer

3.1 Bestuurlijke reactie

Via e-mail d.d. 23 juni heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stein gereageerd op de rapportage. De tekst van de reactie is hieronder integraal opgenomen.

Opmerkingen College Stein bij de samenvattende notitie Lokale lasten gemeente Stein:

Algemene opmerking:

Alle in het rapport genoemde tarieven stemmen overeen met de tarieven zoals die in de raadsvergadering van 3 december 2015 zijn vastgesteld.

2.1.2. Woonlasten / OZB

In deze paragraaf wordt gesteld dat de gemiddelde OZB-aanslag 2016 in Stein afgerond € 297 bedraagt. In het raadsvoorstel ter vaststelling van de OZB verordening 2016 staat in de vergelijkstabel woonlasten 2015 t.o.v 2016 (pagina 5) dat de gemiddelde OZB-aanslag in 2016 € 298,13 is. Dit minieme verschil wordt veroorzaakt doordat bij de berekening van de gemiddelde OZB-aanslag uitgegaan wordt van afwijkende gemiddelde WOZ-waarden.

2.1.4. Woonlasten / rioolheffing

In deze paragraaf staat dat “Stein één van de veertien Limburgse gemeenten is die uitsluitend int bij eigenaren van woningen.” Deze stelling wordt even verderop in de tekst genuanceerd door te stellen dat “... De Raad heeft een voorkeur uitgesproken om vanaf 2016 een heffing voor grootverbruikers (van water) in te voeren en dat de raad daarover een definitief standpunt moet innemen bij de behandeling van de belastingvoorstellen 2016 in de raadsvergadering van december 2015.....” De raad heeft in december een definitief standpunt ingenomen en besloten om met ingang van 2016 naast een eigenaarsdeel ook een gebruikersdeel van de rioolheffing te innen. Hiermee wordt de stelling dat het tariefstelsel van de rioolheffing van Stein in principe nog niet aansluit bij het uitgangspunt “de vervuiler (gebruiker) betaalt’ ontkracht.

2,4. Leges omgevingsvergunningen

Bij de omgevingsvergunning hanteert Stein met 28 andere Limburgse gemeenten een tariefstelsel op basis van bouwsommen (leges = tarief per € 1.000 bouwkosten). De bouwsom wordt bepaald aan de hand van in de legesverordening vastgestelde eenheidsprijzen.

De in deze paragraaf vermelde constatering dat in Stein in 2016 de tarieven voor omgevingsvergunningen fors stijgen is in principe juist. Anderzijds zijn de vastgestelde eenheidsprijzen, aan de hand waarvan de bouwkosten worden ingeschat, in 2016 fors naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat de leges voor een omgevingsvergunning voor een gelijkwaardige bouwactiviteit in 2016 per saldo gemiddeld 2% hoger uitvallen dan in 2015.

Rekenvoorbeeld:

Aanbouw woonruimte 125 m³

jaar	aantal m ³	Vastgestelde eenheidsprijs	Bouw-kosten	tarief per € 1.000	leges	mutatie in %
2015	125	363,00	45.375,00	28,35	1.275,75	
2016	125	290,00	36.250,00	36,15	1.301,40	2,01%

3.2 Nawoord rekenkamer

Het college van de gemeente Stein heeft een algemene opmerkingen en drie specifiek opmerkingen geplaatst bij de samenvattende notitie voor de gemeente Stein.

De RKC hecht eraan hier stil te staan bij de drie specifieke opmerkingen.

De drie opmerkingen hebben allen relatie met het gegeven dat de RKC zich in de samenstelling van de rapportage 'Vergelijking lokale lasten Limburgse gemeenten' en de daarop gebaseerde samenvattende notitie uitsluitend heeft beperkt tot het overnemen van gegevens uit de in de rapportage duidelijk geëxpliciteerde bronnen¹⁸. De RKC is uitgegaan van de feitelijke juistheid van deze gegevens.

1. Woonlasten/OZB

Opmerking van het College:

In deze paragraaf wordt gesteld dat de gemiddelde OZB-aanslag 2016 in Stein afgerond € 297 bedraagt. In het raadsvoorstel ter vaststelling van de OZB verordening 2016 staat in de vergelijkings-tabel woonlasten 2015 t.o.v 2016 (pagina 5) dat de gemiddelde OZB-aanslag in 2016 € 298,13 is. Dit minieme verschil wordt veroorzaakt doordat bij de berekening van de gemiddelde OZB-aanslag uitgegaan wordt van afwijkende gemiddelde WOZ-waarden.

Reactie van de RKC:

De verklaring van het minieme verschil, zoals door het college opgemerkt neemt de RKC voor kennisgeving aan.

2. Woonlasten / rioolheffing

Opmerking van het College:

In paragraaf 2.1.4 staat dat "Stein één van de veertien Limburgse gemeenten is die uitsluitend int bij eigenaren van woningen."

¹⁸ Namelijk de gegevens uit het belastingoverzicht 2016 van de Provincie en de gegevens uit de COELO- Atlas 2015 en 2016.

Deze stelling wordt even verderop in de tekst genuanceerd door te stellen dat: “.... De Raad heeft een voorkeur uitgesproken om vanaf 2016 een heffing voor grootverbruikers (van water) in te voeren en dat de raad daarover een definitief standpunt moet innemen bij de behandeling van de belastingvoorstellen 2016 in de raadsvergadering van december 2015.....”

De raad heeft in december een definitief standpunt ingenomen en besloten om met ingang van 2016 naast een eigenaarsdeel ook een gebruikersdeel van de rioolheffing te innen. Hiermee wordt de stelling dat het tariefsysteem van de rioolheffing van Stein in principe nog niet aansluit bij het uitgangspunt ‘de vervuiler (gebruiker) betaalt’ ontkracht.

Reactie van de RKC:

Het belastingoverzicht 2016 van de provincie geeft in bijlage 4 op pagina 38 aan dat de gemeente Stein in 2016 alleen eigenaren heft en geen gebruikers. Het gebruik van genoemde gegevens van het belastingoverzicht 2016 van de provincie heeft de RKC verantwoord in bijlage 3 van de rapportage ‘Vergelijking lokale lasten Limburgse gemeenten’.

Naar aanleiding van deze opmerking van het College heeft de RKC uw rioolverordening nader bekeken en geconstateerd dat de opmerking van het College feitelijk juist is.

Kennelijk is uw beleidswijziging niet (tijdig) overgenomen/overgekomen bij de opmaak van het belastingoverzicht 2016 door de Provincie.

Op basis van de, met het College, afgesproken procedure omtrent wederhoor, zoals verwoord in de brief aan het College van 1 juni 2016, waarbij wordt gesteld dat de samenvattende notitie wordt ontdaan van feitelijke onjuistheden voordat de documenten worden verzonden aan de Raad, heeft de RKC de samenvattende notitie hierop aangepast¹⁹.

3. Leges omgevingsvergunningen

Opmerking van het College:

Bij de omgevingsvergunning hanteert Stein met 28 andere Limburgse gemeenten een tariefsysteem op basis van bouwsommen (leges = tarief per € 1.000 bouwkosten). De bouwsom wordt bepaald aan de hand van in de legesverordening vastgestelde eenheidsprijzen.

De in paragraaf 4.2 vermelde constatering dat in Stein in 2016 de tarieven voor omgevingsvergunningen fors stijgen is in principe juist. Anderzijds zijn de vastgestelde eenheidsprijzen, aan de hand waarvan de bouwkosten worden ingeschat, in 2016 fors naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat de leges voor een omgevingsvergunning voor een gelijkwaardige bouwactiviteit in 2016 per saldo gemiddeld 2% hoger uitvallen dan in 2015.

Reactie van de RKC:

In het bovenstaande heeft de RKC uiteengezet, dat zij bij de opmaak van de rapportage ‘Vergelijking Lokale Lasten Limburgse gemeenten 2015-2016’ en daarop gebaseerde samenvattende notitie is uitgegaan van de juistheid van het feitenmateriaal uit genoemde gegevensbronnen.

¹⁹ U kunt de tekst op basis waarvan het College deze opmerking geplaatst heeft dan ook niet meer in de samenvattende notitie terugvinden.

Als het gaat om de leges van de omgevingsvergunning heeft de RKC zich gebaseerd op de gegevens van de COELO Atlas 2015-2016. COELO inventariseert de leges voor de omgevingsvergunning aan de hand van drie verschillende bouwsommen:

- € 10.000
- € 45.000
- € 140.000

Volgens de COELO gegevens wordt in Stein aan leges voor vergunningen met bovengenoemde bouwsommen in 2016 respectievelijk: € 362, € 1.627 en € 5.061 betaald. In 2015 betreft dit volgens COELO respectievelijk € 284, € 1.276 en € 3.969.

Naar aanleiding van de opmerking van het College heeft de RKC de gegevens van COELO vergeleken met uw legesverordening van 2015 en 2016. Met tarieven van € 28,35 (2015) en € 36,15 (2016) per € 1.000 aan bouwkosten, zoals uw verordeningen aangeven, zijn er feitelijk geen onjuistheden in de COELO gegevens vast te stellen.

De opmerking van het College over het naar beneden bijstellen van de eenheidsprijzen aan de hand waarvan de bouwkosten (sommen) worden ingeschat, neemt de RKC ter kennisgeving aan.

Het is een verdere detaillering van de gegevens zoals opgenomen in rapportage en samenvattende notitie. De COELO gegevens gaan uitsluitend in op de leges voor vergunningen met genoemde bouwsommen en niet op de wijze van inschatting van deze bouwsommen, noch hoe de inschatting in andere gemeenten is en of dit ten opzichte van eerdere jaren gestegen/gedaald is.

Bijlage: Samenvattend overzicht Stein uit de rapportage 'Vergelijking lokale lasten Limburgse gemeenten'.

	2015					2016					
	Plaats op rangschikking 33 Limburgse gemeenten laagste –hoogste lastendruk	Lasten Stein	Toe-/afname t.o.v. 2014	Gemiddelde lasten Limburg (**)	Afwijking van het gemiddelde	Plaats op rangschikking 33 Limburgse gemeenten laagste –hoogste lastendruk	Lasten Stein	Toe-/afname t.o.v. 2015	Gemiddelde lasten Limburg (**)	Afwijking van het gemiddelde	Toe-/afname t.o.v. 2015 Gemiddelde lasten Limburg
Woonlasten totaal	24	€ 734	-	€ 694	6%	19	€ 732	-0,19%	€ 708	3%	1,98%
Gemiddelde OZB- aanslag eigenaar	19	€ 278	-	€ 261	6%	19	€ 297	6,93%	€ 273	9%	4,33%
Afvalstoffenheffing	26	€ 229	-	€ 225	2%	27	€ 231	1,03%	€ 223	4%	-0,82%
Rioolheffing	18	€ 227	-	€ 208	9%	8	€ 204	-10,13%	€ 213	-4%	2,07%
Hondenbelasting	32	€ 85,00	€ 0,00	€ 50,92	67%	32	€ 85,00	€ 0,00	€ 52,09	63%	€ 1,17
Leges Paspoort	-	€ 67,11	-	€ 67,04	-	-	€ 64,44	-€ 2,67	€ 64,39	-	-€ 2,65
Leges Identiteitskaart	-	€ 53,07	-	€ 52,96	-	-	€ 50,40	-€ 2,67	€ 50,39	-	-€ 2,57
Leges Rijbewijs	-	€ 38,83	-	€ 38,17	-	-	€ 38,99	€ 0,16	€ 38,53	-	€ 0,36
Leges Uittreksel GBA/BRP	32	€ 14,60	€ 0,30	€ 9,01	62%	31	€ 14,60	€ 0,00	€ 9,64	51%	€ 0,63
Leges Omgevingsvergunning (10.000)	12	€ 284	€ 284*	€ 363	-22%	18	€ 362	€ 78 (27,46%)	€ 382	-5%	€ 19 (5,23%)
Leges Omgevingsvergunning (45.000)	22	€ 1.276	€ 1.276*	€ 1.243	3%	28	€ 1.627	€ 351 (27,50%)	€ 1.283	27%	€ 40 (3,21%)
Leges Omgevingsvergunning (140.000)	25	€ 3.969	€ 3.969*	€ 3.566	11%	31	€ 5.061	€ 1.092 (27,51%)	€ 3.628	40%	€ 62 (1,74%)
Toeristenbelasting	30	€ 1,80	€ 0,05	€ 1,41	28%	29	€ 1,84	€ 0,04	€ 1,44	28%	€ 0,04

(*) introductie tariefsysteem op basis van bouwsommen in 2015.

(**)Voor de leges paspoort, identiteitskaart, rijbewijs, uittreksel, omgevingsvergunning en toeristenbelasting een niet gewogen gemiddelde. Zie vergelijkende rapportage pagina 4.